

Årsmeldingsammendrag for 2003 BERGEN OFFENTLIGE BIBLIOTEK

Bergen Off. Bibliotek, som er vertsbibliotek for Hordaland fylkesbibliotek, er organisert med hovedbibliotek, 7 filialer og bokbuss med 83 faste stopp. I tillegg kjøper staten bibliotektenester til Bergen Føngsel.

Før tiende år på rad økte aktiviteten: utlånet økte med 156.665 (10,3%) til 1.684.151, besøket med 122.564 (7,8%) til i alt 1.693.357. Økningen kom i de tre første kvartalene i året. Ut fra internasjonale statistikkregler, og praksis som nå følges i øvrige norske folkebibliotek, regnes også de selvbetjente låneformyelser, i alt 52.163, i "MappaMi" med i totalt utlånstall.

Utlån og besøk pr. innbygger i Bergen var i 2003 hhv. 7,15 og 7,19 mot landsgjennomsnitt år 2002 på hhv. 5,3 og 5,1.

TALL FRA VIRKSOMHETEN 2003

Avdeling	Utlån	derav til barn	Besøk	Ref.spørsmål	Arr/bruker-orienteringer	Besøk ved arrangementer/brukerorienteringer
HOVEDBIBLIOTEKET						
Hovedutlån	518 409		730 175	45125	24	298
Eioravd. barneavdeling		84691		7675	61	2765
Eioravd: Lokalsamling	36 137			15325	3	90
Eioravd: Galleri	138 781			9650	6	643
Musikkavdelingen	246 993	2 835		20250	5	132
FILIALER						
Fana	167 704	71 282	176 929	17 668	61	2 210
Laksevåg	51 261	17 750	46 929	2 468	33	1 562
Landås	86 538	33 167	92 891	8 977	77	3 395
Loddefjord	141 606	58 789	200 035	16 660	119	4 521
Oasen	156 709	59 463	200 778	20 736	116	4 107
Ytre Arna	12 585	6 086	5 579	1 254	16	1051
Åsane	188 656	65 383	205 002	18 600	87	4 173
Bokbuss	58 520	42 580	28 121	3 100	0	0
Bergen fengsel	23 007	0	6 918	9 511	0	0
MappaMi	52 163	9 271				
TOTAL 2003	1 684 151	451 277	1 693 357	197 039	608	24 967
TOTAL 2002	1 527 486	412 516	1 570 793	197 519	559	22 159

Avdelingene på hovedbiblioteket sto for snaut 2/3 av utlånsøkningen, og over halvparten av besøksøkningen, med et totalbesøk på 730.175. Det er "Galleri" og musikkavdelingen som øker spesielt mye.

Nye medier, særlig CD'er og video/DVD, står for ca. 39% (37% i 2002) av alt utlån. Utlånet av bøker øker også fortsatt.

Bokbussen er tilbake på et godt aktivitetsnivå med 21% flere utlån siste år, og har nå ca. 60.000 i årsutlån.

Ved de store filialene har det igjen vært betydelig aktivitetsøkning på toppen av et jevnt høyt nivå i en årrekke. Løddefjord filial har hatt over 11% utlånsvekst, Åsane nesten 9% og besøksøkningen har vært mellom 7,5 og 8,5% ved Oasen, Laksevåg og Fana filialer. To små avdelinger hadde prosentvis størst økning: Ytre Arna filial med hele 18,6% mer besøk, og i Bergen fengsel er bibliotekutlånet økt med 25%.

Laksevåg filial er høsten 2003 forberedt avviklet pga. for lave driftsmidler på 2004-budsjettet.

Litteraturformidlingen prioriteres høyt, ikke minst gjennom de godt besøkte barnetimene. I 2003 ble det avviklet 604 (+16%) flere arrangementer og brukerorienteringer med i alt 24.859 tilhørere (+25%). Også Nettbibliotekets litteraturstoff, som stadig utvikles, viser seg å være svært attraktivt.

Flerspråklige bibliotek tjenester har fått hel spesialbibliotekarstilling. Et utstrakt samarbeid med lokale og nasjonale aktører på feltet, har gitt resultater. Blant annet har det vært 22 brukerorienteringer for flerkulturelle brukere og deres undervisere.

Bruken av NETTBIBLIOTEKET økte med 16% til 2.220.000 forespørsler på sider, fra i alt 85.057 ulike maskiner. Det meste gjelder søk i bibliotekets base. Andre godt besøkte sider er "Vestlandsforfatterne" som økte med 50% til 55.605 besøk på sider. Tilsvarende besøkstall har "Lesetips"/"Tema", mens musikk og barnestoff har snaut 30.000 besøk hver. Interessen for lokalhistorie er mer enn fordoblet, til 16.700 besøk.

Den nye selvbetjeningsmulighetene på nettet, "MappaMi", har hatt sitt første hele driftsår, og har alt fått 13.684 registrerte brukere som reserverer materiale eller fornyer lånetid på egenhånd gjennom denne tjenesten.

Flertall av alle besøkende bruker biblioteket til studier/arbeid. Ved hovedbiblioteket merkes nå behovet for mer plass, publikumsheiser, og ikke minst flere arbeidsplasser for brukerne, og mer faglig veiledningskapasitet.

De store filialene har for små lokaler, og det begrenser tilbudet. Verst stilt er Åsane filial.

Arbeidskraft pr. 31.12 er ialt 87,2 årsverk inkludert vaktmestre/sjåfører (2 årsverk) og AV-sentral for Skole (1 årsverk), men eksklusive renhold (4,82 årsv.). Bemanningen økte med ny 100% stilling for flerspråklige bibliotek tjenester. Hele 83 % av bemanningen arbeider i førstelinjetjeneste med konstant brukerkontakt. Administrasjon, bibliotek tekniske fellestjenester og IT bruker 15 årsverk. Bemanningsfaktoren for Bergen Off. Bibliotek er langt under landsgjennomsnittet.

Årsmål og tiltak

Bibliotekets handlingsplan, rullert i 1999, ligger til grunn for den brede og langsiktige satsingen. Av de høyst prioritert utbyggingstiltak er hovedbibliotekets 1. byggetrinn, ny bokbuss og deler av IT-investeringene, mens etablering av nye avdelinger i Ytrebygda og Arna ikke er skjedd. Utviding av de største filialenes lokaler er heller ikke gjort. Tvert imot innskrenkes det i driften ved at nedlegging av Laksevåg filial ble forberedt.

Forventet effekt av de utførte utbyggingstiltakene er mer enn oppnådd mht. aktivitetsøkning.

Tross stort arbeidspress, prioriteres ledelsens og mellomledernes aktive samarbeid med øvrige storbybibliotek og andre relevante fagmiljøer for felles utvikling og læring.

Mange av de ansatte er også involvert i å produsere interessevekkende innhold av god kvalitet for Nettbiblioteket. Det litterære stoffet der har fått særlig stor oppmerksomhet ellers i landet.

Budsjettdokumentets særlige årstiltak er ofte forsøk og utvikling på mer avgrensede virkefelt. Om disse for år 2003:

MÅL: Videreutvikle posisjonen som et ledende bibliotek nasjonalt og internasjonalt.

Tiltak:

- *Styrke litteraturformidlingen for barn opp til 8 år.*

Det satses sterkt på barnetimer, som er meget godt besøkt, og på litteraturformidling som skjer ved de enkelte avdelinger. Tilbudet fornyes og utvikles og er økt i 2003. Det er utstrakt samarbeid med barnhager og foreldregrupper og grunnskolens laveste klassetrinn.

- *og utprøve nye tilbud for unge/unge voksne*

Medieutvalg og aktiviteter ved hovedbibliotekets "Galleri"-avdeling har vært svært populært for unge/ungevoksne, ikke minst for menn. Prosjektet "Poesiforstand" (statlig finansiert), arrangert for 3. gang, er et meget vellykket, utdypende tilbud for spesielt interesserte unge. Prosjektet "Fritt valg", der folkebibliotekene i storbyene og i fire mindre kommuner deltar, undersøker og analyserer bibliotekbruk for 11 –17-åringene. Det støttes av Abm-utvikling.

- *Prosjektene byggetrinn II ved hovedbiblioteket i løpet av 2004.*

Planleggingen av byggetrinn 2 er i gang, men prosjektet er nå utsatt i ett til to år.

- *Fortsette å øke personalets kompetanse*

Det har vært opplæring i nye moduler i det automatiserte biblioteksystemet og arbeid med nettpublisering. Fjallaledersamarbeid med Bærum og Oslo fortsetter.

Internasjonalt samarbeid er opprettholdt gjennom deltakelse i EU-prosjekter innenfor voksenopplæringsområdet, og i nasjonale og internasjonale faglige fora innenfor området nasjonale, digitale fellestjenester, statistikk, evaluering og kvalitetsarbeid.

- *Etablere samarbeidende nettverk med omegnskommuner, evt. med flere kommuner i Hordaland, ved hjelp av statens satsingsmidler til bredbånd.*

Prosjektet og bredbåndsmidlene har vært lagt til Hordaland fylkesbibliotek, og fremdriften for Bergensområdet har vært beskjeden også i 2003. Bergen Off. Bibliotek har gjort nødvendige forberedelser, men mangler bl.a. fortsatt den kapasiteten bredbånd skal gi.

- *Dataregistrere og nettpublisere renskrevet materiale i Griegsamlingen.*

Arbeidet er kommet godt i gang i 2003.

- *Forberede Vestnorsk dokumentasjonsenter for musikk- og komponistarkiver*

Arbeidet er påbegynt ved musikkavdelingen.

Nøkkeltall

Antall besøkende:	1.693.357
Antall utlån:	1.684.151
Besøk på Nettbibliotekets sider:	2.219.617
Antall informasjonstjenester:	197.000
Nye lånekort registrert:	14.000

Antall lånekort i bruk i 2003 69.668
 Antall arrangementer/brukerorient. 608 - for 24.967 tilhørere
 Antall bøker, periodika, CD'er, etc. 745 014*
 *korrigert ved opptelling. Bestand jun. 2003: 680.000

Brutto utgifter i alt*: 52.182.838 (2002: 48.447.695)
 Inntekter : 5.077.071 (2002: 4.675.738)
 Netto utgifter i alt : 47.105.767 (2002: 43.771.957)

Brutto utgifter pr. utlån: kr 30,99 (ekskl. husl.) (2002: kr 31,72)
 Netto utgifter pr. utlån: kr 27,97 (" ") (2001: kr 28,66)
 *eksl. internhusleie kr 4.562.000 i 2003 og i 2002.

Produktivitetsutvikling

Aktiviteten fra 1989 til 2003 økte med 115% mens personalet bare økte med 12%. Det betyr en svær produktivitetsøkning, der ca. 1/3 henføres til ny teknologi, mens resten er ren effektivisering.

Netto kostnad pr. utlån:	Årsutlån:	Utlån pr. ansatt:
1989: 29,38	783.890	årsverk: (76,79 ?) = 10.208
1992: 38,54	804.390	årsverk: 84,3* = 9.542
1994: 35,97	837.192	årsverk: 74,3 = 11.268
1995: 32,26	903.138	årsverk: 73,5 = 12.288
1998: 30,22	1.156.957	årsverk: 76,5 = 15.124
2000: 30,55	1.302.094	årsverk: 80,8 = 16.121
2001: 27,75	1.487.178	årsverk: 83* = 17.918
2002: 28,66	1.527.272	årsverk: 85,3** = 17.905
2003: 27,97	1.684.149	årsverk: 86,2** = 19.538

* Ekstra personale for dataregistrering av samlingene.

** Personale ved AV-sentral for grunnskolen er ikke medregnet, heller ikke 4,84 renholdere.